

УДК 35-027.21

Мала С.Г. аспірант

(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Публічне управління освітою, яка є базовим компонентом усіх складових суспільних процесів, функціонування та розвитку територіальних громад, опинилось в екстремальних умовах під час повномасштабного російського вторгнення в Україну, що викликало нагальну необхідність проведення відповідних трансформацій.

В умовах воєнного стану в Україні зміни в освіті відбуваються на всіх рівнях управління (державному, регіональному, локальному, на рівні закладу освіти).

Сучасні реалії стали поштовхом для перезавантаження та трансформації управлінських процесів, функцій, структур, самих управлінців.

Основними викликами для проведення змін в освіті стали одночасність, загальномасштабність та максимальна швидкість їх проведення.

У період війни втрачають пріоритетність, є не на часі або взагалі мають розпливчастий характер окремі функції управління освітою.

Разом з тим, з'являються нові аспекти функцій або взагалі нові функції в діяльності органів управління освітою, які не закріплені в посадових інструкціях та знаходяться майже поза межами компетентності освітніх управлінців, але які є надважливими та першочерговими у воєнний період.

Слід відзначити, що саме в умовах воєнних дій на території України активізується співпраця та взаємодопомога між органами управління освітою різних областей, що демонструє як на адміністративному рівні, так і на рівні закладів освіти, управлінську єдність освітян задля організації та забезпечення надання освітніх послуг здобувачам освіти.

Так, щоденними завданнями в управлінні освітою є своєчасна організація заходів, вивірена логістика та координація діяльності органів управління освітою для вирішення питань щодо організації надання освітніх послуг внутрішньо переміщеним здобувачам освіти з урахуванням побажань батьків (або осіб, які їх заміщують) та отримання ними документів про освіту, евакуації або виїзду за кордон здобувачів освіти із закладів освіти з цілодобовим перебуванням, сприяння переїзду, розміщення та функціонування (не за юридичною адресою) органів управління освітою в інших областях, надання притулку та забезпечення резервного запасу їжі для тварин еколого-натуралістичних центрів з територій України, на яких відбуваються бойові дії, тощо.

Крім того, органи управління освітою вирішують питання, пов'язані з перевезенням шкільними автобусами евакуйованого населення, розміщенням внутрішньо переміщених осіб у закладах освіти, гуртожитках, пансіонах, забезпеченням їх харчуванням, одягом та речами першої необхідності; займаються заготівлею та консервацією харчових продуктів, пошиттям постільної білизни та одяжі, плетінням маскувальних сіток та маскувального одягу, організують благодійні збори одягу, ліків, гігієнічних засобів для українських захисників, місцевої територіальної оборони тощо.

Усі ці процеси відбуваються завдяки тісній та активній співпраці військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, керівників та працівників закладів освіти, громадських організацій, об'єднань, фондів, учнівської, студентської та батьківської громадськості.

Поглиблене усвідомлення причетності до загальнодержавних процесів в умовах воєнного стану, активна громадянська позиція, соціальна відповідальність кожного

управління, кожного освітянина сприяють формуванню якісно нової організаційної культури публічного управління освітою.

Вибудовується нова філософія управління освітою, яка базується, в першу чергу, на загальнолюдських принципах збереження життя та здоров'я, громадянській зрілості та управлінській згуртованості.

Українська освіта зіткнулась з рядом проблемних питань, які виявились в умовах війни, а саме:

- надання можливості здобувачам освіти взяти участь у щорічній формі зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень, Національному мультипредметному тесті, та безпечно його проведення;

- організація участі у Національному мультипредметному тесті здобувачів освіти, які перебувають за кордоном;

- надання відпусток та оплата праці освітян, які є внутрішньо переміщеними особами або перебувають за кордоном.

Найбільш проблемним питанням є надання освітніх послуг здобувачам освіти на непідконтрольній Україні території, а саме:

- завершення навчального року за українськими навчальними планами та програмами;

- можливість отримання документів про освіту українського зразка;

- участь у Національному мультипредметному тесті;

- вступ до українських закладів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів фахової передвищої освіти, закладів вищої освіти;

- зарахування до українських закладів освіти;

- організація нового 2022/2023 навчального року.

Основними перспективними завданнями в управлінні освітою через російську агресію будуть:

- відбудова пошкоджених закладів освіти або будівництво нових закладів освіти для задоволення потреб та запитів здобувачів освіти;

- збереження контингенту та формування мережі закладів освіти;

- збереження та формування кадрового потенціалу закладів освіти;

- забезпечення новими підручниками, посібниками здобувачів освіти;

- створення умов для можливості зміни форми навчання для організованого початок навчального року;

- створення безпечних умов для збереження життя і здоров'я здобувачів освіти;

- закупівля нових шкільних автобусів;

- закупівля комп'ютерної техніки та сучасного обладнання.

Вирішення зазначених питань насамперед залежить від ходу воєнних дій на території України та окремої області.

Отже, з урахуванням ситуації мають бути прийняті на державному рівні відповідні нормативно-правові акти або внесені змін до чинного законодавства, а також прийняті рішення відповідних територіальних військових адміністрацій, з якими в умовах воєнного стану органи управління освітою погоджують свою діяльність.